

Tilintarkastuskertomus

Apetit Oyj:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Apetit Oyj:n (y-tunnus 0197395–5) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2016. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista; sekä
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

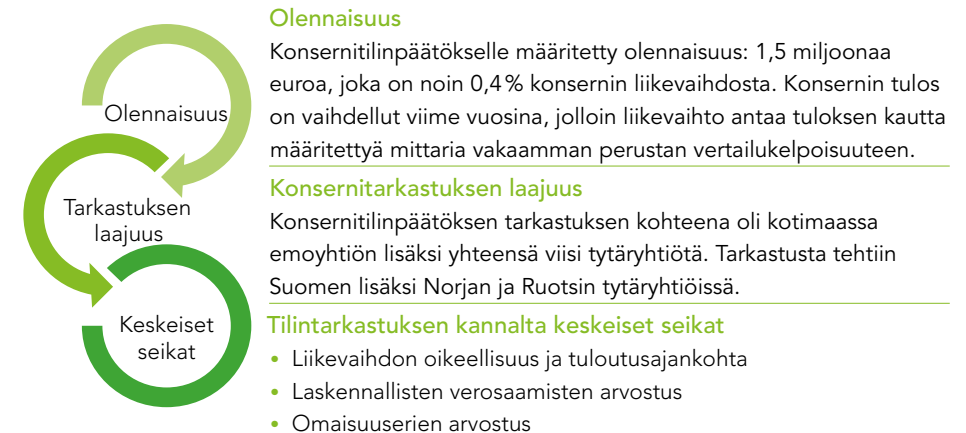
Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaista virheellisyttä. Virheellisyksiä voi aiheutua vääriinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatun konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten

tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus

1 500 000 €

Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde

noin 0,4 % konsernin liikevaihdosta

Perustelut vertailukohteen valinnalle

Konsernin tulos on vaihdellut ja ollut tappiollinen viime vuosina, jolloin liikevaihto antaa tuloksen kautta määritettyä mittaria vakaamman perustan vertailukelpoisuuteen. Liikevaihto on käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijoiden yleisesti käyttämä vertailukohta arvioidessaan konsernin suoriutumista.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Apetit-konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Konserni toimii pääosin Suomessa ja Maritim-konserniyhtiöiden kautta Norjassa ja Ruotsissa. Konsernin liikevaihto kertyy kuitenkin suurimmaksi osin Suomessa sijaitsevien yhtiöiden myynnin perusteella. Konsernitarkastuksen laajuus kattaa kotimaiset konserniyhtiöt ja Norjassa kaksi yhtiötä sekä Ruotsin tytäryhtiön. Muihin ulkomaisiin tytäryhtiöihin ei katsota liittyvän olennaisen virheen riskiä konsernitilinpäätöksen kannalta ja täten näiden osalta tarkastustoimenpiteet ovat rajoittuneet konsernitasolla tehtäviin analyttisiin tarkastustoimenpiteisiin.

Näiden toimenpiteiden perusteella olemme hankkineet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessamme sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Liikevaihdon oikeellisuus ja tuloutusajankohta

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, Konsernitilinpäätöksen liitetieto 2

Konsernin liikevaihto koostuu pääosin pakasteiden, tuore- ja kalatuotteiden, viljojen sekä öljykasvituotteiden myynneistä. Myynti tuloutetaan kun omistukseen liittyvät riskit ja edut siirtyvät ostajalle. Yleensä tämä tapahtuu luovutettaessa suorite ostajalle. Liikevaihdon luonteesta johtuen, olemme keskittyneet kauden aikana kirjattuihin myyntitapahtumiin, ja etenkin siihen, vastaavatko myyntikirjaukset todellisia myyntitapahtumia.

Viljakaupan osalta keskityimme lisäksi suurten laivatoimitusten tuloutuksen oikea-aikaisuuteen tilinpäätöshetkellä. Muiden konsernin liikevaihtovirtojen osalta tuloutusajankohta ei muodosta tilintarkastuksen kannalta merkittävää seikkaa toimintojen luonteen ja yksittäisten myyntitapahtumien suhteellisen pienen rahamääräisen arvon johdosta.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme kattoi ymmärryksen saamisen konsernin sisäisestä valvonnasta, kontrollien tarkastuksen sekä liikevaihtokirjausten aineistotarkastuksen.

Konsernin sisäisen valvonnan tarkastuksemme keskittyi myynnin tuloutusta varmentavien keskeisten kontrollien testamiseen, painopisteenä myyntitapahtumien oikea-aikaista ja oikein tapahtuvaa kirjaimista varmentavien kontrollien testaaminen.

Osana liikevaihdon aineistotarkastusta:

- arvioimme myynnin tuloutukseen sovellettavien laskentaperiaatteiden asianmukaisuutta
- tarkastimme tilikauden aikana kirjattuja myyntitapahtumia keskeisten tulovirtojen osalta todentaaksemme, että myntikirjaukset vastaavat todellisia myyntitapahtumia.
- testasimme tilikauden päätöksen lähettyvillä kirjattujen myyntitapahtumien oikea-aikaisen tulouttamisen, painopistealueena suuret viljakauppatoimitukset.

Testasimme valittujen liikevaihtoon kirjattujen muistiotositteiden perusteita.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Laskennallisten verosaamisten arvostus

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, Konsernitilinpäätöksen liitetieto 9.

Laskennalliset verosaamiset konsernin taseessa ovat yhteensä noin 4,3 miljoonaa euroa. Laskennalliset verosaamiset koostuvat pääosin vahvistetuista tai vahvistettavista verotuksellisista tappioista. Lisäksi konsernilla on yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa kirjaamattomia verosaamisia, jotka liittyvät vahvistettuihin tai vahvistettaviin verotuksellisiin tappioihin.

Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että se voidaan hyödyntää tulevaisuudessa syntyvää verotettavaa tuloa vastaan. Laskennallisen verosaamisen arvostus edellyttää johdon arvioita muun muassa toiminnan tulevaisuuden tuloksentelekkyyden osalta.

Laskennallisten verosaamisten arvostukseen liittyvän arvionvaraisuuden ja olennaisuuden perusteella olemme katsoneet laskennalliset verosaamiset tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi. Keskityimme erityisesti riskiin, että laskennalliset verosaamiset voisivat olla yliarvostettuja konsernin taseessa.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme kattoi ymmärryksen saamisen laskennallisten verojen laskennasta ja verosaamisten arvostuksesta.

Kohdensimme tarkastusta erityisesti seuraaviin asioihin:

- Tarkastimme yhtiön aikaisempien vuosien arvioiden ja ennusteiden luotettavuutta vertaamalla johdon aikaisempina vuosina tekemiä ennusteita toteumiin.
- Testasimme laskelmien matemaattista oikeellisuutta ja täsmäytimme tiedot soveltuvin osin johdon hyväksymiin suunnitelmiin ja muihin oletuksiin.
- Arvioimme ennusteissa käytettyjen keskeisten oletusten asianmukaisuutta. Keskityimme erityisesti tulevaisuuden tuloksenteon kannalta olennaisiin oletuksiin, kuten liikevaihdon ja kulujen kehitykseen, sekä laskennallisten verosaamisten hyödyntämisaikaan.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Omaisuserien arvostus

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet, Konsernitilinpäätöksen liitetieto 11.

Ruokaratkaisut-liiketoimintaan kuuluvan tuoretuotteet-tuoteryhmän kannattavuus ei ole ollut tavoitellulla tasolla. Odotettua heikompi kannattavuus voi olla viite liiketoimintaan liittyvien omaisuserien arvonalentumisesta. Jos viitteitä havaitaan, arvio omaisuserästä kerrytettävissä olevasta rahamäärästä määritetään. Arvonalentumistappio kirjataan, jos omaisuserän tai rahavirtaa tuottavan yksikön tasearvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Yhtiön johto on laatinut arvonalentumistestilaskelmat asiakassuhteiden sekä kassavirtaa tuottavan yksikön, tuoretuotteet-tuoteryhmän, tasolla. Kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty arvonalentumistestauslaskelmat sisältävällä merkittävässä määrin johdon arvioita, etenkin kasvuennusteisiin ja kannattavuuteen liittyen. Arvionvaraisuuden ja mahdollisen olennaisuuden perusteella olemme katsoneet tuoretuotteet-tuoteryhmän omaisuserien arvonalentumisriskin tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Tarkastustoimenpiteemme sisälsivät seuraavia toimenpiteitä:

- Keskustelimme johdon kanssa arvonalentumistestilaskelmissa käytetyistä laskentaperiaatteista ja merkittävistä oletamista, joihin sisältyy arvionvaraisuutta, kuten liikevaihdon ja katteiden kehittyminen ja diskonttokorko.
- Täsmäytimme vuoden 2017 rahavirtaennusteen hallituksen hyväksymään budjettiin ja vertasimme myöhempien vuosien osalta käytettyjä oletamia liiketoiminnan pidemmän ajan tavoitteisiin.
- Arvioimme johdon käyttämien ennusteiden luotettavuutta muun muassa liikevaihdon kasvun ja myyntikatteen kehittymisen osalta vertaamalla aikaisempien vuosien ennusteita toteumiin.
- Testasimme arvonalentumistestauslaskelmissa käytetyn diskonttokoron määrittämistapaa.
- Testasimme arvonalentumistestauslaskelmien matemaattista oikeellisuutta.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta ei ole sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisuutta, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitellaan ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.

- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomusessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, liitetiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen sisältyvän muun informaation kuin tilinpäätöksen ja sitä koskevan tilintarkastuskertomuksemme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöön saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 22.2.2017

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Jari Viljanen
KHT

Pasi Karppinen
KHT